

Nordisk samling.

Hva skjer?

4-6.7: Landbruksmesse i Herning (<http://www.landsskuet.dk/>)
11.-14.8: Halhetskoneranse i Bristol (<http://www.bristol.ac.uk/vetscience/lamenessconf>)
November: Årsmøte og fagsamling

Arvegrader og genetiske korrelasjoner for klauvlidelser registrert i helsekort klauv fra 2004 til 2011

CECILIE ØDEGÅRD

Klauvhelsedata registrert ved klauvskjæring utført mellom 2004 og 2011, og som ble rapportert inn til Kukontrollen før februar 2012, er brukt for å beregne arvegrader og genetiske korrelasjoner mellom klauvlidelser.

Alle de ni klauvlidelsene definert i Helsekort klauv (korketrekkerklauv, hudbetennelse, hornforråtnelse, såleknusning, løsning/byll i den hvite linje, blødning i såle/hvite linje, klauvspalteflegmone, halthet og akutt skade) ble analysert, i tillegg ble tre grupper definert og analysert. De tre gruppene var: 1) infeksjøs klauvlidelse (hudbetennelse, hornforråtnelse og klauvspalteflegmone), 2) forfangenhetsrelaterte klauvlidelser (såleknusning, løsning/byll i den hvite linje og blødning i såle/hvite linje) og 3) samlet klauvlidelse (alle klauvlidelsene inkludert). Datasettet som ble brukt i analysene inneholdt 243 158 klauvhelseopplysninger (både normale klauver og klauvlidelser) fra 141 659 kyr, 6 156 besetninger og 1 904 fedre. Korketrekkerklauv hadde høyest frekvens (10,2 %), mens for de andre klauvlidelsene var frekvensen lav (0,1 til 4,4 %). Ved å gruppere klauvlidelsene som infeksjøs eller forfangenhetsrelaterte ble frekvensene noe høyere.

Arvegradene for de ulike klauvlidelsene var lave til moderate. De høyeste arvegradene blant enkeltlidelsene ble funnet for korketrekkerklauv, hudbetennelse og såleknusning, med arvegrader på henholdsvis 0,23, 0,20 og 0,18. Akutt traume og halthet hadde lavest arvegrad (0,04). For de grupperte klauvlidelsene; infeksjøs, forfangenhetsrelaterte og samlet var arvegradene mellom 0,11 og

0,15. Genetiske korrelasjon ble beregnet mellom de 5 mest vanlige klauvlidelsene: korketrekkerklauv, hornforråtnelse, hudbetennelse, såleknusning og løsning/byll i den hvite linje, og mellom infeksjøs klauvlidelse, forfangenhetsrelaterte klauvlidelser og korketrekkerklauv. Den genetiske korrelasjonen mellom hudbetennelse og hornforråtnelse (0,65) og mellom løsning i den hvite linje og såleknusning (0,79) var høyest. Mens mellom de andre lidelsene varierte den genetiske korrelasjonen mellom 0,02 til 0,42. Resultatene viser at klauvlidelser er arvelige og at det er mulig å avle for bedre klauvhelse. Målet er å inkludere en klauvhelseindeks for NRF. For å få til dette er det behov for flere innrapporteringer for å kunne beregne sikre avlsverdier. Det er også viktig at kyr med normale klauver ved klauvskjæring registreres, for å få riktig forhold mellom kyr med normale klauver og kyr med klauvlidelser. Oppfordre produsentene til å rapportere inn nye og gamle klauvhelseopplysninger som ikke er innrapportert til Kukontrollen. For oss er det svært verdifullt å få inn disse dataene, også fra tidligere år. Utfyllende beskrivelse og resultat finnes i Buskap nr 7-2012 og 3-2013 og artikkel fra Husdyrforsøksmøte 2013 - Genetisk analyse av klauvhelse i NRF.

Liten nedgang i innrapporterte klauvhendelser i 2012

ÅSE M SOGSTAD

Antall innrapporterte klauvhendelser har de siste årene steget jevnt og trutt. I 2011 ble det rapportert inn 72 586 diagnoser (ei ku kan som kjent ha flere diagnoser når diagnosen ikke er normal). I 2012 ble det rapportert inn 71 202. Dette betyr at vi har hatt en stagnasjon og faktisk en liten nedgang. Etter at innrapportering per sertifisert klauvskjærer ble sendt alle sertifiserte klauvskjærere før jul, har flere gitt tilbakemelding om at bare en tredjedel-en fjerdedel av registreringene deres i Helsekort klauv blir innrap-

portert! Det er derfor viktig at dere står på og holder dette varmt inntil vi får en bedre ordning med innrapportering direkte fra klauvskjærer via håndholdte terminaler. I løpet av våren vil det kjøpes inn 3-4 terminaler for testing. Når det gjelder fordelingen av de ulike klauvlidelsene, så er den omtrent den samme som tidligere med flest korke-trekkere (10.2 %), dernest V-format hornforråtnelse (5.4 %), løsnings i den hvite linjen (4 %), såleknusning, blødning og hudbetennelse (begge 2 %). 73 % av «diagnosene» var normal.

Klauv beskåret av Øystein Nicolaisen

Litt om registrering og beskjæring

ÅSE M SOGSTAD

Ha visitertang og skarpe hovkniver tilgjengelig

Benytt visiteringstang til å vurdere såletjukkelse og å ta ut ømhet i klauvene. Vurder nødvendig utskjæringsdybde for å få åpnet opp evt. sprekker som kan føre ned til verkebyller. Dette er spesielt viktig hvis man har med ei ku som har locomotion score > 2. Ha alltid skarpe hovkniver tilgjengelig for lokal utskjæring. Hvis inngrep i lærhuden er nødvendig, skal veterinær alltid kontaktes. Hvis dere får tilbakemelding om at kyr har vedvarende halthet etter klauvskjæring, kan dette skyldes at dyret har en alvorlig klauvlidelse som behøver videre oppfølging av dere og evt. veterinær. Ved vedvarende besetningsproblemer, kontakt alltid praktiserende veterinær og/eller nøkkelrådgiver i besetningen for videre utredning.

Endringer i Helsekort klauv

I det nyoptrykkede Helsekort klauv er det noen små endringer:

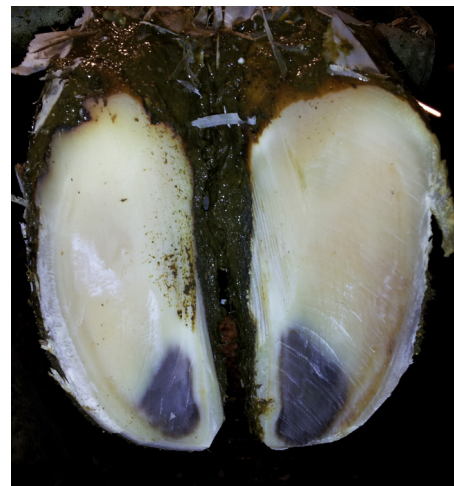
- Ny kode 19: Kronisk forfangenhet
- Endret definisjon på Blødning: «Blødning i sålen/hvite linjen som fortsatt er synlig etter beskjæring»
- Endret definisjon på V-format hornforråtnelse. I tillegg til det som allerede står er det tatt inn: "eller djupe sprekker og groper i ballehornet"

Registrering av normale klauver

Det er svært viktig at også normale klauver registreres og rapporteres inn. Og like viktig er det at diagnosen normal ikke settes uten å ha inspisert såla.

Sertifiserte klauvskjærere

Husk å benytte sertifiseringsnummeret ved beskjæring og be produsent rapportere inn dette i stedet for 9996.

Her er det kanskje tatt litt mye av veggen fram mot tå

Husk biklauvene

Husk dessuten beskjæring/klipping av biklauvene. Lengden på biklauvene skal være ca lik diameteren ved basis. Pass på å ikke ta for mye. Det kan være greit å ha en klauvtang til dette formålet, men vær obs på at disse skjærer innover, så sett tanga litt lenger ut enn ønsket lengde.

Tre fra klauvskjærerlaget på workshop i Danmark

Til reingjøring av klauver før beskjæring

ÅSE M SOGSTAD

Asgeir, Stein Ove og Jørn utvekslet erfaringer og synspunkter med klauvskjærere og andre nordiske klauveksperter på workshop i Viborg i begynnelsen av november.

Dette som et ledd i fortsettelsen på det gode nordiske samarbeidet som har etablert seg på klauvområdet i forbindelse med arbeidet med direkte elektronisk innrapportering av klauvlidelser fra klauvskjærere.

Danskene er imponert over at så mange klauvskjærere rapporterer i papirform. Vi regner med å få inn ca 75-80 000 innrapporteringer i 2012. Det betyr at det finnes minst 3 ganger så mange klauvhelseregistreringer ute på gårdene (i følge undersøkelser blant sertifiserte klauvskjærere). Veldig bra! Dette er opplysninger vi ville fått inn om klauvskjærere hadde rapportert direkte. Håpet er at dette kan bli en realitet i løpet av 2013/14. Men inntil videre må vi stå på for å få inn flest

Fra workshop i Danmark

mulig av klauvskjærerregistreringene. Minn produsenten på dette!

Forsikring

JØRN ANDERSEN

Etter at jeg sluttet i TINE som klauvskjærer, så jeg behovet for å tegne forsikring. Jeg vurderte forskjellige typer og kom frem til at det som dekket mitt behov var en ansvar / tabbeforsikring, jeg ønsket også en avbruddsforsikring i tilfelle havari av klauvskjærerboksen. Etter samtale

med Gjensidige og If angående mine behov og ønsker, landet jeg på If som var desidert billigst og oppfylte mine krav.

Ansvar / tabbe forsikringa kan tegnes alene og koster 1675 kr i året og dekker inntil 10 mil.

Avbruddsforsikringa er tegnet for ei omsetning på kr 800 000, for å få

denne forsikringa må klauvboksen og hengeren være forsikret. Avbruddsforsikringa koster 6582 kr i året. Forsikring av klauvboksen og hengeren koster 3651 kr + 961 kr i året. Da er klauvboksen forsikret for 350 00 kr. Totalsummen for de forsikringene som jeg har tegnet blir da 12 869 kr i året.

Nordisk klauvskjærerseminar i Loen

ÅSE M SOGSTAD

Den 20.-22. september arrangerte Norsk klauvskjærerlag nordisk seminar. Det deltok ti stykker fra det danske klauvskjærerlaget og atten medlemmer fra det norske laget.

Det ble en vellykket og nyttig samling der ulikheter og likheter mellom det norske og det danske landbruket naturlig nok ble tatt opp. Dette ga grunnlag for nyttige diskusjoner underveis. Fredag var det faglig program der smittsomme klauvsjukdommer og elektronisk innrapportering av klauvsjukdommer sto i fokus. I tillegg ble det viet god tid til

diskusjoner og paneldebatt. Blant temaene som ble tatt opp var behandling av smittsomme klauvsjukdommer, dårlig planlegging for fotbad og klauvskjæring i nye fjøs, halthet etter beskjæring, kvalitetssikring av klauvregistreringer m.m.m. Vi fikk også demonstrert den nye boksen fra kvk.

På lørdag var det duket for årsmøte. Etter årsmøtet dro vi ut for å kikke på et tradisjonelt, norsk bås fjøs og et nytt lausdriftfjøs før vi inntok et fortreffelig måltid på Aabrekk gard ved foten av Brenndalsbreen. Noen av kaloriene fikk vi trimmet av oss på vei opp for å besik-

tige Briksdalsbreen.

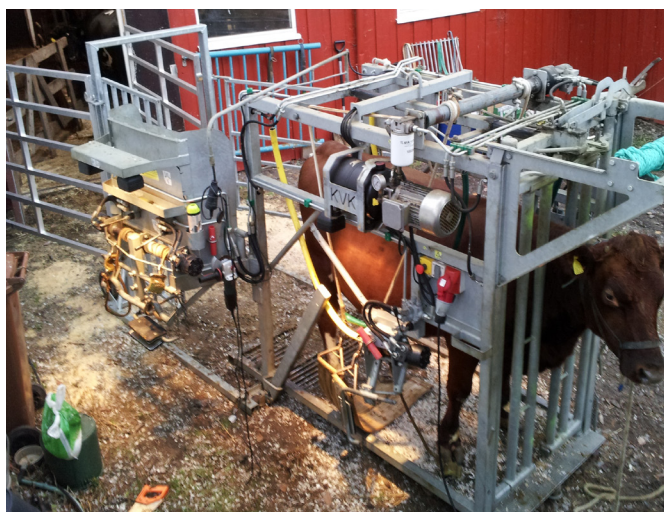
Neste norske samling vil foregå i forbindelse med årsmøtet senhøstes neste år. Da vil det bli lagt opp til beskjæring på levende dyr.

Til stede fra Norge var Harald Bakken, Per Jarle Sæter, Liv Turid Gjerde, Ola Løddøen, Trond Løfaldli, Thomas Barstad, Jørn A Kjerpeset, Aleksander Elden, Nils Arne Holgersen, Reidar Berge, Jon Laksforsmo, Asgeir Tunheim, Inge Moen, Sigurd Århus, Stein Ove Løken, Jan Poots, Terje Fjeldaas og Åse M Sogstad. Mange hadde med følge.

Presentasjon av Øystein Nicolaisen

Øystein i aksjon

Eg er fra Hallingdal, men har hovedbase i Lom. Eg er gift og har to gutter på 8 og 12 år. Eg driver som klauvskjærer på heiltid og har kvk hydraulisk boks 650-2, som eg er veldig godt fornøgd med. Eg venter ny KVK-boks i løpet av våren: den aller siste modell 2013. Eg har også investert i grindesystem som letter arbeidet veldig mye. Av transport har eg lastebil man c-180 inntil 7500 kg, skapbil med varme og det er godt om vinteren. Syns eg har ein fantastisk arbeidsplass og får se mye av vakre Norge og treffer mange flinke gardbrukere rundt omkring. Ellers er min store lidenskap musikk og spesielt gammaldans. I disse dager kjem eg ut med ny cd og det hender eg spelar for kuene og bonden, da blir det fest på fjøset!

Ferdig beskåret klauv.

Vedlegg: Beiteartikkel fra Buskap og artikkel om smittsomme klauv lidelser fra Buskap